

Danmarks Mission ved OSCE, IAEA og CTBTO

Wien, den 13. november 2009

Nyt fra OSCE-missionen

Forberedelse af Ministerrådsmødet i Athen

Godt to uger før OSCE's Ministerrådsmøde, der finder sted den 1. -2. december 2009 i Athen, arbejdes der nu på højtryk i Wien med forberedelsen heraf, herunder færdigbehandlingen af de ca. 20 beslutningsforslag, det ambitiøse græske formandskab har fremlagt.

Det altdominerende emne på Ministerrådsmødet ventes at blive Korfu-processen, den brede dialog om europæisk sikkerhed, det besluttedes at indlede i Wien som opfølgning på det uformelle OSCE-udenrigsministermøde på Korfu i slutningen af juni d.å. Drøftelserne i Wien, der har foregået under en række uformelle ambassadør-møder, har formet sig som en omfattende gennemgang af forpligtelserne inden for OSCE's tre dimensioner: den politisk-militære, den økonomisk-miljømæssige og den menneskelige. Dette skyldes især det vestlige ønske om ikke blot at drøfte "hård sikkerhed", som ønsket af Rusland, men at arbejde ud fra OSCE's brede sikkerhedsbegreb og dermed fortsat også prioritere den menneskelige dimensions forpligtelser på menneskerettigheds- og demokratiområdet højt. Drøftelserne har generelt fundet sted i en god og konstruktiv atmosfære. Der er fremsat mange forslag til styrkelse og opdatering af OSCE-forpligtelserne, bl.a. vedrørende løsning og forebyggelse af konflikter, ligesom der er stigende enighed om at fokusere mere på såkaldt nye trusler mod sikkerheden i OSCE-området. Det drejer sig bl.a. om terrorisme, menneskehandel, narkotikasmugling, energisikkerhed og sikkerhedsmæssige følger af klimaforandringer, d.v.s. emner der stort set ikke omfattes af Helsingfors-slutakten fra 1975. Selv om Korfu-processen har skabt fornyet dynamik i OSCE og også har omhandlet nogle af de fra russisk side højt prioriterede emner under den hårde sikkerhed, såsom spørgsmålet om ikrafttræden af den tilpassede CFE-traktat og opdatering af Wien-dokumentet fra 1999 om tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger, har Rusland tilsyneladende ikke opgivet sit ønske om et snarligt paneuropæisk topmøde for at få indledt særlige (parallelle) forhandlinger om præsident Medvedevs forslag om en traktat vedrørende en ny europæisk sikkerhedsarkitektur, koncentreret om den militære dimension.

Det ventes, at ministermødet i Athen træffer beslutning om at videreføre Korfu-processen, sandsynligvis som hidtil i form af jævnlige møder på ambassadørniveau i Wien. Det russiske ønske om et særligt topmøde til lancering af en parallel proces vedrørende en europæisk traktat kan derimod næppe vinde tilslutning, og det er også tvivlsomt, om det kan lykkes for Kazakhstan at skabe konsensus om afholdelse af et OSCE-topmøde i Astana med et mere generelt sigte. Enkelte lande, bl.a. Frankrig og Rumænien har på et tidligt

tidspunkt udtrykt sympati for tanken, men de fleste vestlige lande tvivler på, at tiden vil være moden og substansen tilstrækkelige hertil allerede i 2010. Korfu-processen kan ganske vist meget vel tænkes at føre til resultater, både på hård og blød sikkerhed, der på et tidspunkt vil kunne danne grundlag for vedtagelse på et topmøde, men dertil er man næppe kommet i 2010.

Foruden spørgsmålet om Korfu-processens fortsættelse vil ministermødet skulle tage stilling til en række beslutningsforslag i hver af de tre dimensioner:

I den menneskelige dimension drejer det sig bl.a. om menneskehandel, ligestilling og konsultation af civilsamfundet i lovgivnings-processen, samt styrkelse af mediefrihed. Endvidere har Danmark sammen med Tyskland og Storbritannien stillet forslag til en erklæring om 25-året for vedtagelsen af FN's torturkonvention.

I den økonomiske og miljømæssige dimension er der lagt op til beslutninger om styrkelse af dialogen om energisikkerhed og – i opfølgning af emnet for årets Økonomiske og Miljømæssige Forum – om migration. Formandskabet søger tillige at få vedtaget en beslutning om sikkerhedskonsekvenser af klimaforandringer, men der er stærk russisk modstand herimod. Endelig søges der konsensus om beslutninger vedr. ”greening” af OSCE og vedrørende fortsættelse af den igangværende debat om den fremtidige organisering af arbejdet i dimensionen.

På sikkerhedsområdet går man efter beslutninger om styrkelse af den juridiske ramme for terrorbekæmpelse, om bekæmpelse af truslen fra narkotika og – med dansk medsponsorering - om en styrkelse af OSCE's arbejde på politiområdet. Endelig har USA og Rusland i samarbejde med generalsekretæren taget initiativ til en beslutning om en forstærket indsats til bekæmpelse af transnationale trusler. Dette sker for at forbedre implementeringen af OSCE's Strategi vedr. trusler mod sikkerhed og stabilitet i det 21. århundrede, som blev udarbejdet under dansk ledelse i 2003.

Rusland og en række andre SNG-stater har beklaget, at der er langt flere beslutningsforslag i den menneskelige dimension end i de to andre dimensioner, idet de finder, at OSCE bør lægge størst vægt på såkaldt hård sikkerhed.

Det er fortsat usikkert, om man i år vil kunne nå til enighed om en politisk sluterklæring fra ministermødet, eller om erklæringsteksten i lighed med i fjor vil strande på uenighed om omtalen af de såkaldte frosne konflikter og krigen mellem Georgien og Rusland i 2008.

OSCE-møde om vold mod kvinder

OSCE afholdt den 5.-6. november 2009 et møde i Wien om ligestilling med et specielt fokus på vold mod kvinder, arrangeret af OSCE's kontor for demokratiske institutioner og menneskerettigheder (ODIHR).

I mødet deltog NGO'er og eksperter fra medlemslandene, herunder repræsentanter fra kvindecetre, anklagemyndigheder og dommere. Mødet havde som formål uformel erfaringsudveksling og vidensdeling, hvilket lykkedes langt hen af vejen.

Mødet fokuserede på tre hovedtemaer – beskyttelse og hjælp til ofre for vold mod kvinder, retsforfølgelse af gerningsmænd, samt forebyggelse af vold mod kvinder. Deltagerne drøftede blandt andet vigtigheden af omfattende nationale love med nul-tolerance over for hustruvold, og nødvendigheden i at træne myndigheder, retssystemet og politiet i at håndtere disse sager bedst muligt. Det fremgik ligeledes på mødet, at det var nødvendigt med flerstrengt støtte til voldsofre, med ophold på kvindecetre, psykisk og fysisk hjælp samt forbedrede muligheder for økonomisk uafhængighed af ægtefællen. Endelig kom det frem, at i flere egne af OSCE-området anså kvinder hustruvold som en del af traditionerne og dagligdagen. Det var derfor nødvendigt med brede oplysningskampagner.

ODIHR's direktør understregede på mødet, at deltagerstaterne havde et ansvar for at bekæmpe vold mod kvinder i henhold til tidligere indgæede forpligtelser og handlingsplanen for ligestilling.

Udvælgelse af nye repræsentanter for mediefrihed og menneskehandel

Den nuværende repræsentant for mediefrihed, ungaren Miklos Haraszti, afslutter sin tid på posten i marts 2010, efter at have virket i seks år. Udvælgelsen af hans efterfølger er allerede i gang, og skal ske ved konsensus. Processen er styret af det græske formandskab, og har inkluderet et panel (hvor Danmark har været blandt de 5 paneldeltagere), samt åbne høringer, hvor der kunne stilles spørgsmål til kandidaterne fra medlemslandene.

Der har været seks kandidater i spil, hvoraf kandidaterne fra Georgien og Bulgarien allerede er blevet skilt ud. Således står valget nu mellem repræsentanter fra Storbritannien, Rusland, Østrig og Bosnien-Herzegovina, hvoraf de to sidstnævnte er kvinder. Deltagerlandene skal sidst i november ved hemmelig afstemning indikere deres foretrukne kandidat.

Der skal ligeledes findes en afløser for den nuværende repræsentant for menneskehandel siden 2006, finnen Eva Biaudet. Da denne post rangerer under generalsekretæren, er der her ikke noget krav om konsensus, og udvælgelsesprocessen styres af generalsekretæren uden direkte inddragelse af deltagerstaterne. Udnævnelsen forventes at finde sted inden nytår.